

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara**

**Diplomová práce
ILUSTROVANÁ KNIHA
Mýty o květinách
Lada Vinogradova**

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu
Studijní program Grafický design a ilustrace
Specializace Komiks a ilustrace pro děti

Diplomová práce
ILUSTROVANÁ KNIHA
Mýty o květinách
Lada Vinogradova

Vedoucí práce: MgA. Marie Kohoutová
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Lada VINOGRADOVA**
Osobní číslo: **D20N0074P**
Studijní program: **N0211A310007 Grafický design a ilustrace**
Studijní obor: **GI – specializace Komiks a ilustrace pro děti / MgA.**
Téma práce: **Ilustrovaná kniha**
Téma práce anglicky: **Illustrated book**
Zadávací katedra: **Katedra designu**

Zásady pro vypracování

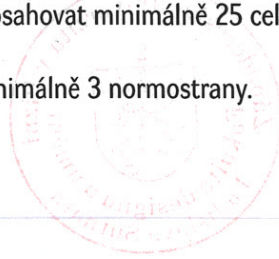
Tvůrčí záměr: Chtěla bych vytvořit ilustrovanou sbírku mýtů o květinách, protože mě zajímá mytologie a považuji ji za poetickou.

Způsob realizace: Výsledná podoba ilustrací vyplyne v průběhu práce ze skic, návrhů a technických zkoušek.

Cíle: Cílem projektu je vytvořit ilustrovanou knihu mýtů o rostlinách.

Předpokládaný charakter výstupu: Výstupem bude funkční kniha, odevzdaná ve třech výtiscích. Kniha minimálního formátu A5 bude obsahovat minimálně 25 celostránkových ilustrací.

Stanovení rozsahu průvodní zprávy: Minimálně 3 normostrany.

Rozsah teoretické části:
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování DP**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Alfredo Cattabiani, *Florarium – Mýty, legendy a symboly spjaté s květinami a rostlinami*, Praha 2020, ISBN: 978-80-906629-9-5.
Nikolai Zolotnycky, *Mýty a legendy o květinách*, Moskva 2019, ISBN 978-5-00111-634-9.
Mikhailova L. M., *Legendy a mýty o rostlinách. Legendy starověkého východu, pohanské mýty, starověké legendy*, Moskva 2015, ISBN: 978-5-227-04926-1.

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Marie Kohoutová**
Katedra designu

Datum zadání diplomové práce: **31. května 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **29. dubna 2022**

Dle rozhodnutí č. j. *ZUJ 040402/2022*
stanoven nový termín odevzdání BP/DP..... *29. 7. 2022*

L.S.

Doc. akademický malíř Josef Mištera v.r.
děkan

Doc. akademický malíř František Steker v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 14. září 2021

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2022

.....

podpis autora

Ráda bych poděkovala Marii Kohoutové za její vedení a skvělé nápady při tvorbě mé diplomové práce i během celého studia. Velmi vděčná Anně Enikové za pomoc při úpravě a překladu textu, a svým blízkým lidem za podporu.

Obsah diplomové práce

1 Popis přípravy a reflexe procesu vlastní tvorby	9
1.1 Výběr tématu	9
1.2 O čem to vlastně celé je?	10
1.3 Reflexe a dokumentace procesu tvorby	11
2 Popis výsledného díla	13
3 Seznam použitých zdrojů	14
3.1 Knižní literatura	14
3.2 Internetové zdroje	14
4 Resumé	15
5 Seznam příloh	16

1 Popis přípravy a reflexe procesu vlastní tvorby

1.1 Výběr tématu

Přírodní motivy ve mně od dětství probouzejí nové podněty. Ve své práci vytvářím příběhy o životech a osudů neživých předmětů nebo přírodních jevů. Považuji za úžasné, že člověk dokáže pozorovat tajný svět kolem sebe. Může převést je do příběhů a vyjádřit tak vlastní kreativitu, citlivost a vhled.

Loni jsem byla na Erasmu ve Francii, v městečku Orléan, obklopeném přírodou, kde jsem čerpala inspiraci. Ve Francii jsem vytvářela loutkové animace o květinách a životě světýlek na vodě a ve volném čase malovala kvašové krajiny. Tehdy jsem teprve přemýšlela o tématu své diplomové práce a byla jsem přesvědčená, že to bude ilustrovaná kniha, protože tento způsob tvorby je mi nejbližší.

Nedávné zážitky ve světě vyostřily mou touhu zaměřit se na tvorbu, která je bezpečná a léčivá a která dokáže čtenáře přenést do oázy fantazie a mystiky. Uvědomila jsem si, že chci ve své tvorbě dát světu krásnou fantazii a upřímné pocity, prostor vzdálený realitě jako z dětství, naději a připomínku naší tvůrčí povahy, lidské smyslnosti a ctností. Proto jsem si letos vybrala téma upřímnosti a poctivosti, o tom jsem si rozhodla tvořit.

Květina je symbolem čistoty a nevinnosti, je krásná a upřímná. V průběhu mé rešerši jsem si narazila na pohádku o chrpách, kterou jsem posléze přidala do moje sbírky. Považují ji za hlavní inspiraci k výběru mého tématu. Pohádka odhaluje romantický příběh vzniku květiny, který je poetický a malebný. Po přečtení se mi v mysli vynořily pestré obrazy a výběr tématu byl pro mě jasný, jelikož mě fascinuje poezie, mytologie a pohádky. Od té chvíle začala fascinující cesta práce na knize Mýty o vzniku květin.

1.2 O čem to vlastně celé je?

Kniha mýtů o květinách je sbírkou příběhů pro děti a mládež. Může být i příběhem na dobrou noc, který by mohl pomoci sblížit lidi a podpořit kreativitu. Kniha pojednává o tom, jak vznikaly různé květiny. Jednou větou bych řekla, že je to hlavně o lásce. Obsahuje příběhy o věčných pocitech. Jsou zde i nespravedlivé příběhy, které velmi dobře odráží život a lidskou povahu.

Příběhy se odehrávají v dávných dobách, kdy na světě bylo ještě málo květin, ale zato mnoho zázraků. Například první příběh vypráví o bohyni Taře, která na zemi konala zázraky a jedním z její kouzel bylo stvoření květin. Příběhy mají původ v legendách z mnoha různých zemí. Odhalují skryté události a touhy přirozených postav. Všechny popisované události jsou realistické ale zároveň mystické. Kniha sama o sobě je předmětem z mýtické reality, což jsem chtěla zdůraznit obálkou s vyobrazením květinových nymf.

V mýtech se velmi často nekontrolovatelná, neomezená, a tedy ničivá krása mění v květinu. Proč si myslíme, že jsou květiny tak krásné? Je nemožné je přestat obdivovat. V jediném poupěti či stonku se skrývají všechny nepředstavitelné barvy světa. Pozoruhodný, malý tvor, který dostává očima pozorovatele obrovský význam a hodnotu. Je nemožné si představit, jak by svět vypadal bez našich smyslových zásahů. Právě v okamžiku kontaktu s lidskou duší nachází příroda svou pravou krásu. Bohatství, jež je v každém člověku, je uvědoměním si toho, že je vnímavým, empatickým a tvořivým organismem, který přichází v nekonečném proudu krásy, tvoření a kontemplace. Tato kniha pomůže objevovat množství metafyzických nástrojů, které člověk má v sobě, aby si užíval realitu.

Tato sbírka má být připomínkou lidské smyslnosti.

1.3 Reflexe a dokumentace procesu tvorby

Na začátku práci jsem sestavila podrobný moodboard děl českých i zahraničních ilustrátorů, který mi sloužil jako inspirace v průběhu celého projektu. Dále jsem potřebovala najít dostatek vhodných příběhů. Ukázalo se, že mýty o květinách jsou často spíše velmi krátké popisné útvary než plnohodnotné příběhy. Našla jsem příběhy, které bylo třeba přepracovat. Texty byly převzaty z různé literatury příslušné tematiky a také z internetu. Sbíрка tedy obsahuje původní povídky, které jsem napsala, a také povídky, které jsem musela přepracovat a rozvinout samostatně. Později byly texty upraveny a přeloženy.

Některé příběhy se vešly do jedné dvoustránky, některé vyžadovaly maximálně tři dvoustránky. Sbíрка povídek obsahovala krátké příběhy a mnoho různorodých postav. Ve svém vizuálním vyprávění jsem se rozhodla vyhnout detailnímu zobrazování obličejů druhořadých lidských postav. Zvláště když se popisuje neuvěřitelně krásná postava, abych neomezoval čtenářovu ji představit podle sebe. Tváře těchto postav jsem zobrazovala jen částečně nebo zastřeně, protože krása je subjektivní pojem a jedinečná krása je tajemný fenomén. Na rozdíl od ilustrovaných lidí, většina květin má tvář, což přirozeně přitahuje pozornost čtenáře k hlavní postavě. Umožňuje divákovi vnímat neživou postavu jako identitu.

Dalším milníkem pro mě byla cesta k nalezení výrazových prostředků. Jsem velkým fanouškem ručně kreslených grafických technik, ale také mám mnoho zkušeností s počítačovou grafikou. Začala jsem tím bodem, co by mě zajímalo a rozvíjelo v mé tvorbě. Po vyzkoušení kvašové grafiky jsem přišla na nápad, že ilustrace pro knihu o květinách by měly být provedeny akvarelem. Tento materiál mi umožnil ztvárnit texturu rostlin a plynulé přechody z barvy do barvy mi umožnily vytvořit tajemnou atmosféru.

První náčrtý jsem si vytvořila ve Photoshopu, jelikož jsem chtěla předem určit barevné schéma. Později jsem pokračovala ve skicování tužkou. Po mnoha pokusech a zkoumání jsem se nakonec naučila pracovat s akvarelem tak, aby vyhovoval potřebám knihy. Uvědomila jsem si, že v procesu práce s ním nemám bojovat, naopak, mám se jím nechat překvapit. Později jsem pouze vedla a zdůrazňovala vytvořené vizuální efekty.

Na začátku jsem nechala na plátně mokrou skvrnu s vodou, nanasla první tahy, chvíli nechala skvrnu rozptýlit a pokračovala ve zjemňování tvaru přidáváním detailů velmi jemným štětcem. Použila jsem pouze dva štětce, jeden široký japonský a jeden tenký syntetický 0,5 mm. Zajímavý je postřeh, že tento způsob malby určoval časový průběh jednotlivých ilustrací. Mohla jsem malovat jen do té doby, než papír zaschl. Proto byly všechny dokončeny ve stejném čase. Obrázek jsem však nakreslila asi na 4 pokusy. V některých případech jsem v grafickém editoru vytvořila koláž z několika akvarelových verzí. Výsledné efekty byly při každém pokusu jedinečné. Nakonec se uplatnily i mé schopnosti kreslení na počítači. Tím jsem dokončila své akvarelové ilustrace.

Rysem mé ilustrace považuji to, že postavy jsou často obklopeny světlem, které prochází celou ilustrací a dodává jí na tajemnosti. Tohoto efektu jsem dosáhla přirozeně, když jsem na papír rozmístila první barevné skvrny. Při práci na ilustracích mi také velmi pomohlo vedení Marie Kohoutové. Během konzultací mi vždy navrhla umělce, kteří by mě mohli inspirovat. Jejich práce obohatila mé ilustrace a posunula mou práci na vyšší úroveň. Alžběta Skálová se svými akvarelovými ilustracemi a portréty byla mým hlavním referenčním bodem pro mou akvarelovou techniku v tomto projektu. Na základě její kreativity jsem se naučila nebát se a vytvářet ilustrace z barevných skvrn. Navíc chci uvést ilustrace Jiřího Trnky v knize Broučci. V jeho díle mě inspirovala hloubka v jeho kompozicích, která mi na začátku mé cesty chyběla.

Název knihy byl napsán ručně. Mám vášeň pro psaní písem. Proto ručně píšu název každého svého projektu, což mi umožňuje vytvořit jedinečnou kompozici. Zpočátku jsem experimentovala s psaním pomocí nástroje Colopen, později jsem použila stejný japonský štětec, kterým jsem kreslila ilustrace. Písmo je jemné a výrazné díky obrysům a liniím, které navazují na linie v kresbě. Názvy příběhů a čísla stránek jsem také psala ručně, ale tentokrát na iPadu v programu Procreate. V písmu jsem se snažila opakovat jemné prvky z ilustrací, čímž jsem propojila celou kompozici dvoustránky.

Výběr papíru nebyl obtížný. Vzhledem k tomu, že téma byla přírodní a ilustrace byly akvarelové, věděla jsem předem, že papír bude mírně mléčný s jemnými drobečky. Tím jsem se snažila dosáhnout přirozeného efektu, jako by tištěné ilustrace byly nakreslené na papíře.

Mým cílem bylo naplnit ilustraci tajemnou pohádkovou atmosférou, protože je to jeden z těch případů, kdy téma knihy umožní se ponořit do alternativního světa. Při přemýšlení o ilustracích mě vedl prvotní pocit z dětství. Přemýšlela jsem o tom, jak jsem si knihu užívala jako dítě. Například jsem milovala knihu "Ruské starověké pohádky", kterou vydal M. Bulatov. kde byl ilustrovaný obsah. Každá pohádka měla medailonek s ilustrací a já jsem nejraději vybírala pohádku z obsahu podle této malé ilustrace. Tento požitek mě inspiroval k vytvoření podobného systému v mé knize. Takto si čtenář v knize Mýty o květinách, pokud se obrátí na obsah, může vybrat květinu a najít v knize odpovídající příběh.

2 Popis výsledného díla

Výsledkem jsou tři kompletní výtisky knihy obsahující 34 ilustrací. Také tři plakáty formátu B1 s obálkou, ukázkami ilustrací a ukázkami dvoustránek. Ilustrace jsou vytvořeny technikou akvarelu s následnými úpravami v grafickém editoru. Kniha má formát 188 x 280 mm.

Na obálce jsou zobrazeny modré květinové nymfy v poupátkových sukních. Modrá se považuje za barvu pohádek, tajemství a kouzel. Název knihy a předsádka jsou v oranžové barvě, a tím vytvářím větší kontrast. Důvodem této volby je snaha o výraznou harmonii knihy.

Pro text jsem použila písmo GT Ultra, protože bylo dostatečně kulaté, aby ladilo s jemnými akvarelovými ilustracemi, ale zároveň mělo úhledné patky, které podtrhují atmosféru starých legend. Rozvržení knihy je záměrně minimalistické. Ilustrace jsou bohaté a aktivní, tak aby se text pohodlně a snadno četl, nechala jsem kolem něj dostatek prostorů.

3. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

3.1 Knižní literatura

Proměny. Legendy o stromech a květinách. Jan Vladislav. Malvern, 2016. ISBN 978-80-7530-056-0.

Florarium - Mýty, legendy a symboly spjaté s květinami a rostlinami. Alfredo Cattabiani. Praha, 2020. ISBN 978-80-906629-9-5.

Mýty a legendy o květinách. Nikolai Zolotnycky. Moskva 2019. ISBN 978-5-00111-634-9.

Legendy a mýty o rostlinách. Legendy starověkého východu, pohanské mýty, starověké lrgndy. Mikhailova L.M. Moskva, 2015. ISBN 978-5-227-04926-1.

3.2 Internetové zdroje

Flower Patch Delivery: 7 Intriguing Flower Legends. [online]. Dostupné z: <https://flowerpatchdelivery.com/blog/7-intriguing-flower-legends/>

Centralizovaný systém dětských knihoven v Rjazani | Legendy o květinách. [online]. Dostupné z: <http://csdb62.ru/eto-interesno/interesnoe-ob-izvestnom/:6480>

Sbírka nejlepších legend a podobenství | Legendy o květinách. [online]. Dostupné z: <https://inoskaz.com/legendy-o-cvetax/>

4 Resumé

The subject of my graduation project is Myths about flowers. This is a collection of short stories for children and teenagers. This is a book about how flowers were created. I found material for the book from various sources and reworked it myself. Thus, the stories included in the collection correspond to the conception of a fabulous and mystical space, which aims to reflect human sensuality and creativity.

Very often in myths, uncontrollable, limitless, and thus destructive beauty is transformed into a flower. I wondered why we think flowers are so beautiful. It's impossible to stop admire them, they encapsulate all the unimaginable colours of the world, in a single bud or stem. A striking, small creature that has such meaning and value through the eyes of the beholder. It is impossible to imagine what the world would look like without our sensual intervention. These deeply physical forms, dependent on each other, gain true beauty by coming into contact with the soul. The richness that is in everyone is the awareness of being a sentient, receptive, empathic and creative organism, arriving in an endless stream of beauty, creation and contemplation. This book is about discovering how much metaphysical tools human being has to enjoy. To realise that human beings are complex, but if you learn it, it is a great treasure. This collection of stories is intended to be a reminder of human sensuality.

The final form of my thesis is a designed and illustrated book, printed in triplicate, accompanied by 34 illustrations and three B1-format posters. I chose an elongated book format, 188x280mm, to allow space for the illustrations, which were done in watercolour technique. At the beginning I experimented with materials, looking for the right means of expression. Eventually I settled on watercolour techniques. I did about 4 drawings for each illustration, then I scanned the result and refined it in Adobe Photoshop. Often the editing needed to be minimalistic, and sometimes I collaged the watercolour versions as each had a unique effect that I wanted to keep in the illustration. A feature of my watercolour graphics is the glowing white spaces between the colour patches. The colour palette of each tale is kept in the same scale. I believe, the colours used, purple, blue, orange, are the colours that best convey the mysterious mood of the myths. The title of the book and the fairy tales itself are hand painted with ink and a Japanese brush. I completed the book in Adobe Indesign. I chose GT Ultra as the main font. The book is printed on cream-coloured, speckled, 130gsm paper and bound in a hard cover.

I hope that my graduation work has created a magical place for fairy-tale lovers. A place that could remind us of the beauty of natural phenomena and our wonderful interaction with this world.

5 Seznam příloh

Příloha 1

Inspirační zdroje - ukázka děl českých a zahraničních ilustrátorů. Mudboard

Příloha 2

Počáteční skici k ilustracím

Příloha 3

Digitalní skici k ilustracím

Příloha 4

Zkouška akvarelové grafiky. Vyhledávání

Příloha 5

Ukázka malby konkrétních motivů akvarelovými barvami

Příloha 6

Ukázka hledání cesty v malbě i digitálních úpravách

Příloha 7

Ukázka ilustrací

Příloha 8

Ukázka variant nadpisu knihy

Příloha 9

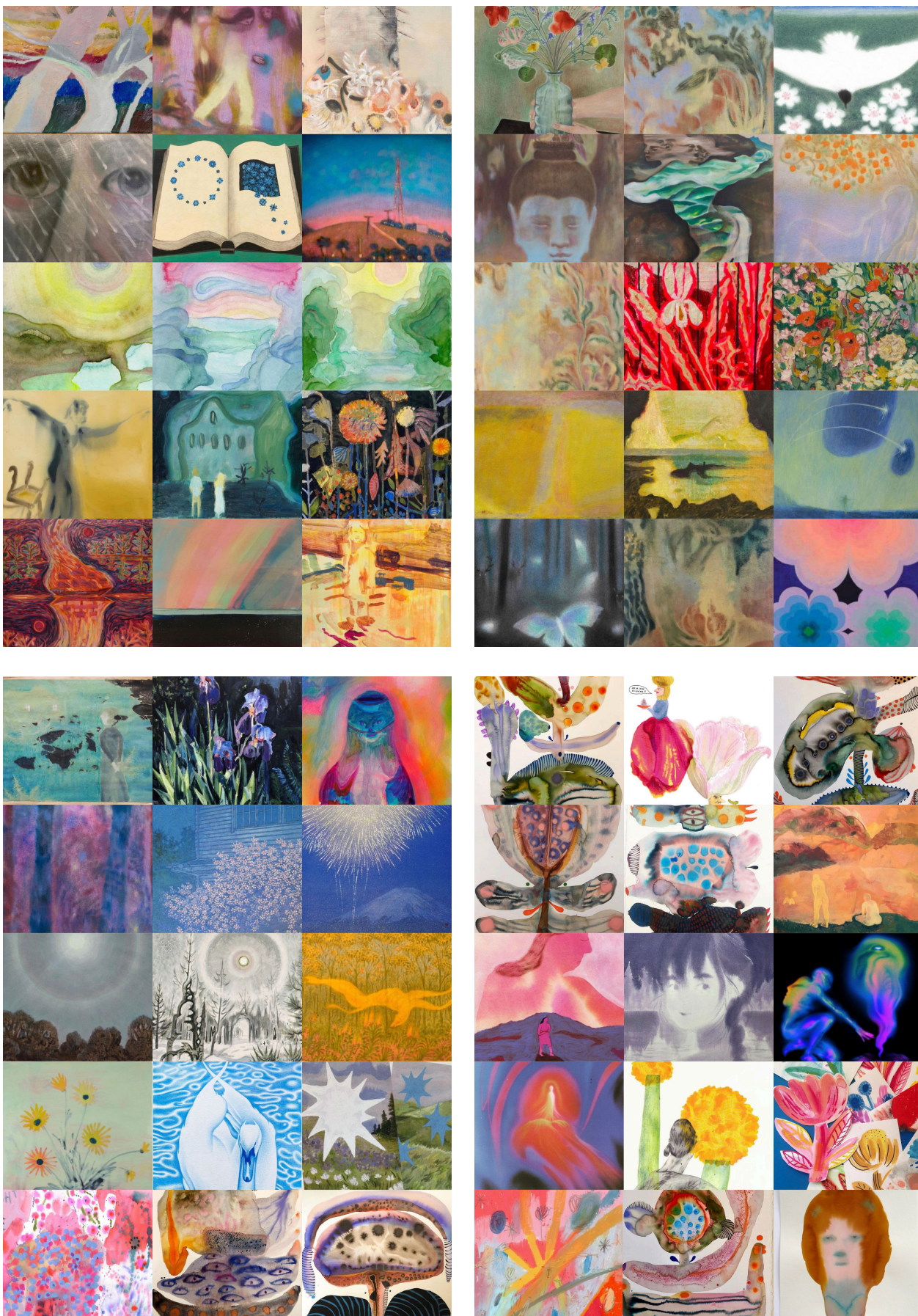
Ukázka dvoustránek s textem a nadpisy

Příloha 10

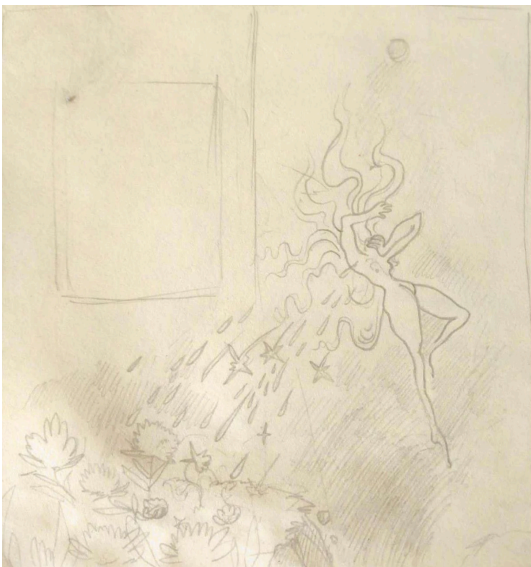
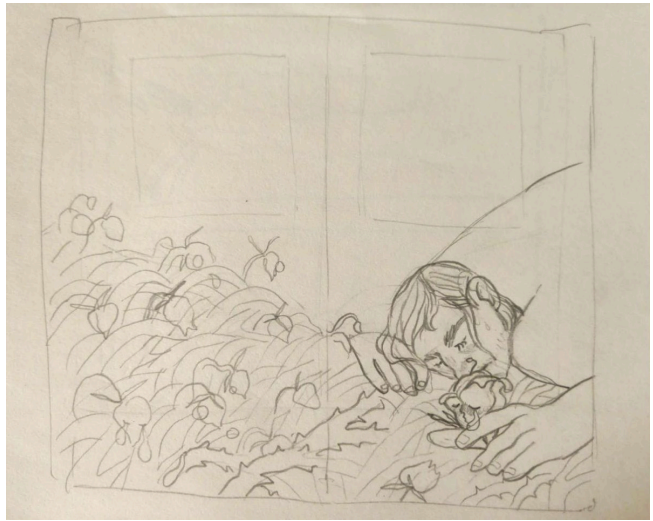
Ukázka plakátů. Obálka. Ilustrace. Dvoustránky

Příloha 1

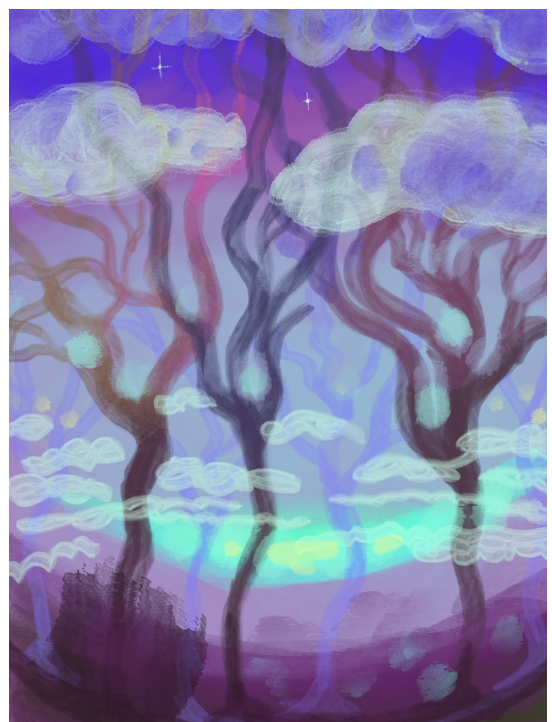
Inspirační zdroje - ukázka děl českých a zahraničních ilustrátorů. Mudboard

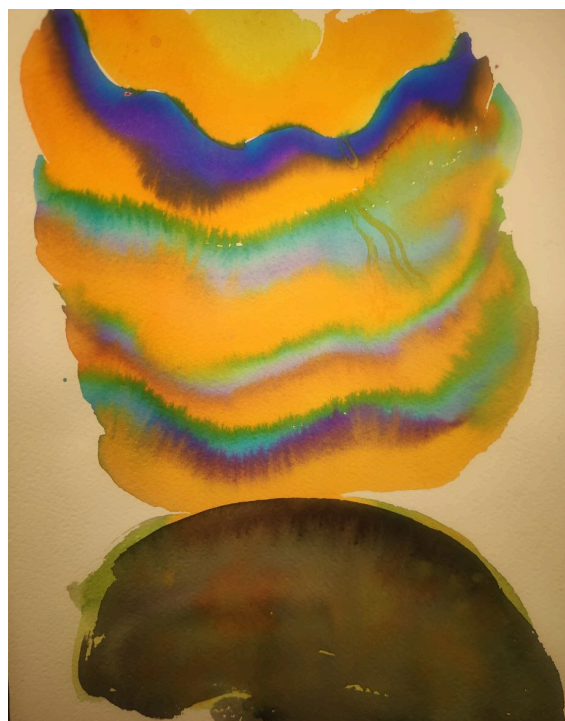
Příloha 2
Počáteční skici k ilustracím

Priloha 3
Digitalni skici k ilustracím

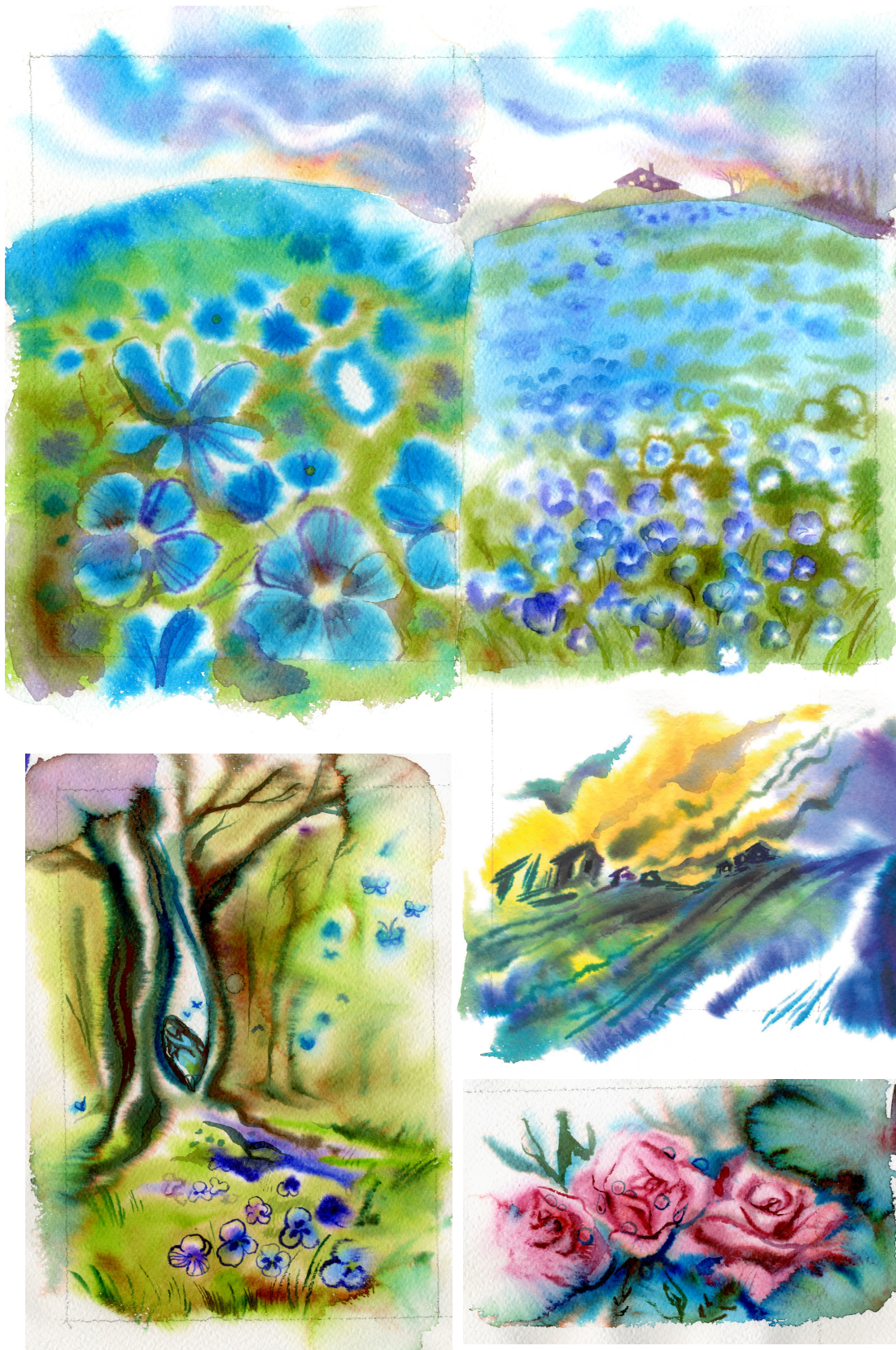

Příloha 4
Zkouška akvarelové grafiky. Vyhledávání

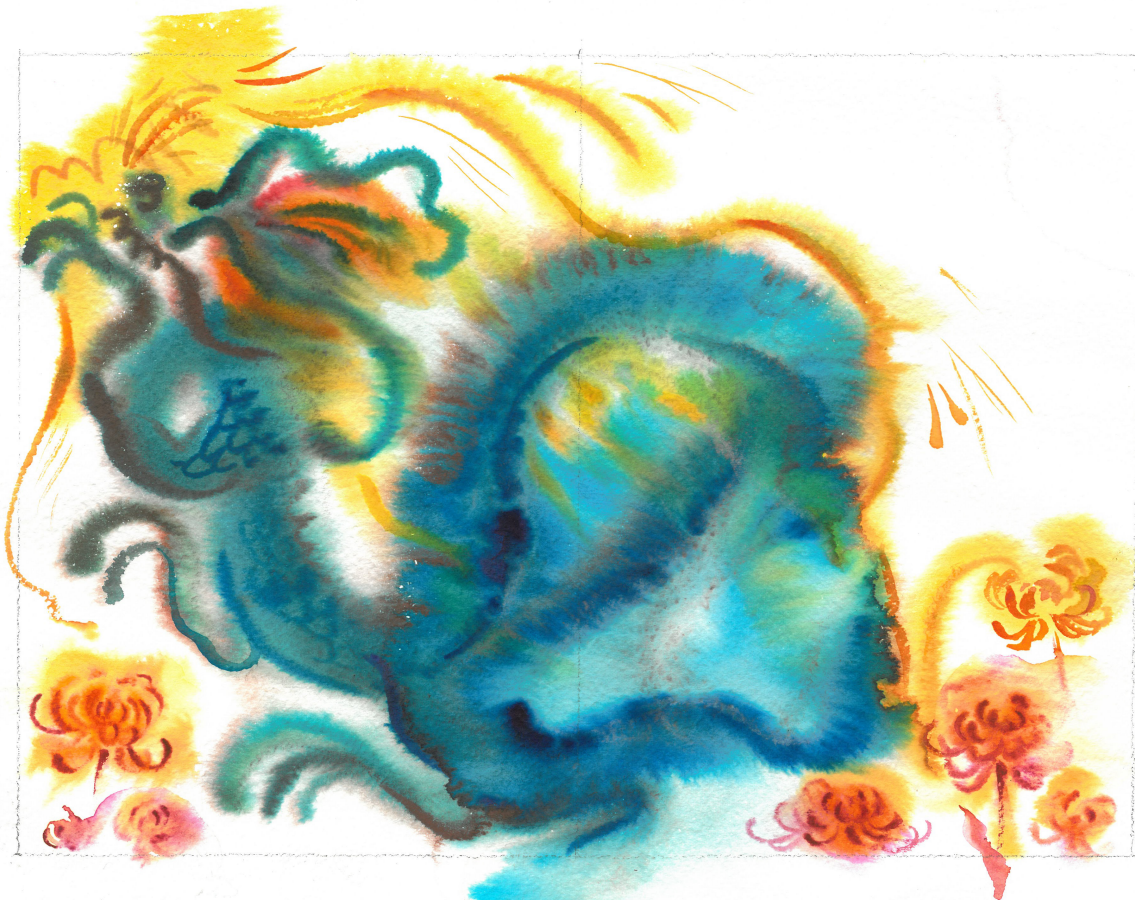
Příloha 5

Ukázka malby konkrétních motivů akvarelovými barvami

Příloha 6

Ukázka hledání cesty v malbě i digitálních úpravách

Příloha 7
Ukázka ilustrací

Příloha 8

Ukázka variant nadpisu knihy

Myšly o
Květinách

Myšly o květinách Myšly o květinách Myšly o květinách
Myšly o květinách Myšly o květinách Myšly o květinách
Myšly o květinách Myšly o květinách Myšly o květinách

Příloha 9

Ukázka dvoustránek s textem a nadpisy

Chřpy Poslone nebes

Jednoho dávného dne vyčítalo nebe obilnému poli nevědk: „Všechno, co obývá Zemi, mi děkujte. Květiny mi dávají své vůně, lesy svůj tajemný šepot, ptáci svůj zpěv, ale ty jen tvrdšíš své mlčís a neprojevíš mi žádnou vděčnost. Ačkoli to není nikdo jiný, ale jen já, kdo napájí kořeny tvých obilovin deštěm vodou a dozrává tvé zlaté klasy.

„Jsem vám vděčné!“ odpovědělo pole. „Ornou půdu na jare zdobím zářivou zelení a na podzím ji pokrývám zlatem. Neznám žádný jiný způsob, jak vám vyjádřit svou vděčnost. Poradte mi, jak vám poděkovat a já vás zasypu pohlázením a láskou. Pomozte mi.“

„Domluveno“, souhlasilo nebe. „Jestli nemůžeš poslat dary vděčnosti vzhůru ke mně, sestoupím já k tobě.“ Najednou mezi klasy vyrostly nádherné modré květy, kousky samotného nebe. Od té doby se klasy obilí s každým nádechem vánku klání nebeským poslům – chřpám, a septají jim něžná slova lásky.

19

Higanban

V den podzimní rovnodennosti rozkvétají na polích šarlatové květy připomínající pavoučí nohy – Higanbany. Jakmile květ uvadne, obléví se na stonku listy, které s ním zůstanou až do začátku léta. Květiny a listy netze nikdy vidět pohromadě, a to díky tragickému milostnému příběhu, který navzdý oddělil květiny a listy Higanbany.

Duch lesa nařídil strážkyni listů Sage, aby chránila listy od začátku podzimu až do začátku léta. Saga tak učinila, po jednom deštivém dni něžně naplnila vlhkostí tenké stonky květin až se po nich začaly linout tenké sametové listy. Manžu, též strážce květin Higanban, přišel na začátku podzimu a pomohl květině rozpusťt její ohňovou pochodň a pokryl květinová pole šarlatovým pestrým koberecem. Saga a Manžu chránili květinu, každý ve svůj vlastní čas určený Duchem lesa.

V den podzimní rovnodennosti se slunci ukazovaly květy, které vily nástup podzimu. Jednou v tento den Saga přišla do říční pláne obdivovat mystickou krásu kouzelného lesa pokrytého pěti sty tisíci květinami Higanbana. Viděl jí Manžu, a láska v srdcích těchto dvou přírodních duchů splýnula.

Následky tohoto setkání byly strašlivé. Nejvyšší Duch lesa, rozružený jejich zvůli, na ně uvalil kletbu: už se nikdy neseťkají, i když budou poblíž sebe. Proto od okamžiku, kdy se květy otevrou, listy uschnou, a než znovu vyrostou, opadají poslední šarlatový okvětní lístek Higanbanu.

35

Příloha 10

Ukázka plakátů. Obálka. Ilustrace. Dvoustránky

